

૩૦

૨૫૮૫

પ્રસિદ્ધિમાં આવેલા અઢાર નાતરા ઉપરથી
ઉત્પન્ન થતાં

ખોંતેર નાતરાનો પ્રબંધ

તથા તેની

સંખ્યા.

જે ચક્રવાક દીવસે વધુ સાથ રાખે;
પ્રીય સહ રમતા તે રવી તાપ સાંખે.
રાત્રે વિયોગ થકી ચંદ્ર પ્રકાશ ખુંચે;
જે દુઃખ હોય દીલમાં કરુંચે ન રૂચે.

સંચાલક તથા પ્રસિદ્ધ કર્તા.

મોતીલાલ નરોત્તમદાસ કાપડીયા.

મુતર એસોસીએશન

ભાવનગર.

૦—૦—૯

શ્રી ભારત પ્રેસ, શરાફ ખજાર—ભાવનગર.

શ્રી પાર્શ્વનાથાય નમઃ

અઢાર નાતરાનો તથા તેના ઉપરથી
ઉત્પન્ન થતાં બોંતેર નાતરાનો
પ્રબંધ તથા તેની સંજ્ઞા

સંગ્રાહક તથા પ્રસિદ્ધ કર્તા
મોતીલાલ નરોતમદાસ કાપડીઆ.
મુતર એસોસીએશન
ભાવનગર.

વીક્રમ સંવત ૧૯૯૩

મૌન એકાદશી

આવૃત્તિ પહેલી

નકલ ૨૦૦૦

સુચના.

આલુ જમાનામાં મનુષ્યોને દીન પરદીન વાર્તાઓ
વાંચવાનો શોખ વધતો જાય છે, પરંતુ કેટલાકે તો
કલ્પીત, ઘનાવટી, તદ્દન ખોટી વાર્તાઓ વાંચી મગજ
ભ્રમીત કરે છે. તેઓ આવી સાચી અગાઉ જની
ગયેલી હકીકતોની વાર્તાઓ વાંચી તેમાંથી સાર ગ્રહણ
કરી અનીતિને રસ્તે જતાં અટકશે તો હું મારો
પ્રયાસ સફળ થયો. માનીશ પરંતુ તેના કારણીકતો
અસલ મૂળ કર્તાનેજ જાણવા. મારો આશયતો ફક્ત
સદ્જ્ઞાનનો ફેલાવો કરવો તેજ છે.

લી૦

મોતીલાલ.

❖ પ્રેમાંલી. ❖

છડા હું હતો છાકરો છક છારો,
 પીતા પાળી પોષી મને કીધો મોટો.
 ભણાવી ગણાવી કીધો રાજ રાજ,
 ભલા કેમ આભાર ભુલુ પીતાજી. ૧
 ચઢી છાતીએ જે ઘડી મુછ તાણી,
 કદી અંતરે રીસ આપે ન આણી.
 મુખે માગીયું આપીયું થઈ રાજ,
 ભલા કેમ આભાર ભુલુ પીતાજી. ૨
 દલપતરામ.

સ્વર્ગસ્થ પરમ પૂજ્ય—

પીતાશ્રી નરોત્તમદાસ નાનચંદ.

આપનો મારા પ્રત્યેનો પુત્ર-વાત્સલ્ય પ્રેમ, નાનપણમાં લડાવેલા
 લાડ, મારી દરેક ઇચ્છાઓ પુરી પાડી, કેળવણી માટે કરી આપેલી
 સગવડતા, મને કોઈપણ અજ્ઞાતમાં ઓછું નહીં પડવા દેવાની આપની
 કાળજી, સત્ય પરાયણતા, નીખાલસપણા સાથે સહનશીલતા આપણી
 સાધારણ રિયતી હોવા છતાં વ્યવહારીક કુશળતા, ચિર્બંધપણું, વિગેરે
 આપનાં સદ્ગુણો તથા મારા પરનાં અનેક ઉપકારોથી પ્રેરાઈ આ
 લઘુ પુસ્તક આપના ચરણ કમળમાં મુકવાની રજા લઉં છું.

લી૦ આપનો ચરણકોંકર
 મોતીલાલ.

ટળશે ભુંડી ભુખ, કંઈક ઉદમ કરવાથી;
 ટળશે શત્રુનો ભેદ, દેશ પરદેશ ગયાથી.
 ટળશે દેહનો રોગ, રોજ ઓષધ કરવાથી;
 ટળશે દુર્જન દેહ, મહ, તપ, જપ કરવાથી.
 પુન્યે પાપ ટળે સહી, મહાજનો કહેછે કથી;
 કવીજન મુખ વાણી વહે, લખ્યા લેખ ટળતા નથી.

જાય ભેરાવર શરણુ, મેરૂ ઉપર જઈ બેસે;
 બેસે ગીરી ગુફાય, જાય દેશ વિદેશે,
 પેસે જઈ પાતાળ, આપ આકાશે જાયે;
 જાયે શેષને શરણુ, રહે વચે દળ માંહે.
 ભેગી થઈ જંગલ જાયે, હરેક ઉપાય કહો કથી;
 કવીજન સત્ય વાણી વહે, લખ્યા લેખ મટતા નથી.

નિવેદન.

કામરાગથી અંધ થયેલા સ્ત્રી તથા પુરૂષો માતા, પુત્રી, બેન, પુત્ર, ભાઈ વીગેરેનાં સગપણને પણ નહીં ગણકારતાં પોતાની દુષ્ટ વાંચ્છના તૃપ્ત કરવા તેમની સાથે પશુઓની જેમ અવિવેક પણાને લીધે ક્રિડા કરી વિલાસમાં આનંદ માને છે, તે વિષે અઢાર નાતરાનો પ્રબંધ વિખ્યાત છે તે આ પુસ્તકમાં આપુ છું. તથા તેની ઉપરથી બોંતેર નાતરાનો પ્રબંધ ઉત્પન્ન થાય છે, તે તથા અઢાર નાતરાની સંજાય શ્રી હેત વિજયજી મહારાજે બનાવેલ છે તે પણ શોધ કરી પાછળનાં ભાગમાં આપેલ છે.

આ પુસ્તકમાં જે કાંઈ અશુદ્ધિ જણાય તેને માટે માફી ચાહું છું.

લી૦

મોતીલાલ.

ૐ શ્રા પાર્શ્વનાથાય નમઃ

અઢાર નાતરાના પ્રબંધ

મથુરા નગરીમાં કામદેવની સેના જેવી કુબેર સેના નામે એક વેશ્યા રહેતી હતી. તે પ્રથમના ગર્ભના ભારથી ખેદીત થઈ. ત્યારે તેણે પોતાની માતાને તે દુઃખ જણાવ્યું. માતાએ કહ્યું કે—વત્સે ! તારો ગર્ભ પાડી નાખું, જેથી તને દુઃખ-ખેદ ન થાય. વેશ્યા બોલી, તેમ કરવું તે અયુક્ત છે. પછી સમય આવતા તેણીએ એક પુત્ર તથા એક પુત્રીને જન્મ આપ્યો. તે વખતે તેની માતા બોલી કે—વત્સે ! આપણો ઉદ્ધમ-નિર્વાહ-માત્ર યૌવનપર છે. અને આ બે તારા સ્તનપાન કરનારા બાળકો તારા યૌવનને હરી લેશે. વળી કહ્યું છે કે—“વેશ્યા જાતિ યૌવન ઉપર જીવનારી છે. તેથી તેણે જીવની પેઠે યૌવનની રક્ષા કરવી જોઈએ.” માટે આ જોડલાને વિષાની જેમ બહાર તજી દે. વેશ્યાએ તે સ્વીકાર્યું. પછી દશ દીવસ સુધી તેનું પાલન કરી, કુબેરદત્ત અને કુબેરદત્તા એવા બે નામની અંકીત મુદ્રા (વીંટી) કરાવી તેમની આંગળીમાં પહેરાવી. અને તેમને એક પેટીમાં પુરી તે પેટી યમુના નદીનાં જળનાં પ્રવાહમાં વહેતી મુકી દીધી.

જળનાં તરંગોનાં પ્રવાહ સાથે તણાતી તણાતી તે પેટી સૌર્યપુર સમીપે આવી. ત્યાં કોઈ બે શ્રેષ્ઠી બ્રહ્મચર્યએ તે પેટી ગ્રહણ કરી. અને તે બાળકોને બંને શ્રેષ્ઠીએ પોતાના પુત્ર તથા પુત્રીપણે રાખીને મોટા કર્યા. અનુક્રમે જ્યારે તેઓ યૌવન વયને પ્રાપ્ત થયા ત્યારે તે બંનેને પરસ્પર યોગ્ય જાણી તેમનો મોટા ઉત્સવથી વિવાહ કર્યો, અને એ દંપતી પરસ્પર સ્નેહથી રહેવા લાગ્યા.

એક વખત બંને જણા સોગઠાબાળ રમતા હતા, તેવામાં કુબેરદત્તાનાં કરમાંથી પેલી નામાંકીત મુદ્રા નીકળીને કુબેરદત્તાના ઉત્સંગમાં પડી. તે લઈને બેતાં કુબેરદત્તા વિચારમાં પડી, અને બોલી કે-“આ બંને મુદ્રીકા આકૃતિ વિગેરેથી સરખી છે. તેથી એમ જણાય છે કે-આપણે બંને સહોદર (યુગલીક) હઈશું. પરંતુ હૈવયોએ આપણા વિવાહ થઈ ગયો છે” તે પછી બંનેએ જઈને પોત પોતાની માતાને પુછ્યું. ત્યારે માતાએ તેમનો પૂર્વ વૃત્તાંત જણાવ્યો. તે સાંભળી બંને બોલ્યા કે-“હે માતા ! તમે આવું અકૃત્ય કેમ કર્યું.?” માતા બોલી કે-વત્સો ! હજુ તમારે માત્ર પ્રાણી ગ્રહણ થયું છે. બીજું કંઈ પાપ થયું નથી, તેથી એ સંબંધ ત્યજ દો. અને કુબેરદત્તને કહ્યું કે-તું વ્યાપાર કરવા માટે પરદેશ જવા ઇચ્છે છે તો હાલ પરદેશ જ ત્યાંથી ક્ષેમકુશળ પાછો આવ્યા પછી તારો બીજી સ્ત્રી સાથે વિવાહ કરીશું. તે સાંભળી કુબેરદત્તાને પોતાની બેન ગણી અને પોતે વેચવા

માટે અનેક પ્રકારના ઠરીયાણા લઈને મથુરાનગરી ગયો. અનુક્રમે કેટલેક દીવસે ત્યાં પેઢી કુબેરસેના વેશ્યાની સાથેજ તેને સંબંધ થયો. અને તેની સાથે સુખલોગ લોગવતા તેનાથી તેને એક પુત્ર ઉત્પન્ન થયો.

અહિં કુબેરદત્તાએ વિષયથી વિરક્ત થઈને જૈન દીક્ષા લીધી. ઉત્તર તપસ્યા કરતાં તેને અવધી જ્ઞાન પ્રાપ્ત થયું. તેથી તેણીએ જ્ઞાનના ઉપયોગથી કુબેરદત્તને માતાની સાથે વીલાસ કરતો જોયો. તેને પ્રતિ બોધ કરવા માટે તે સાધ્વી મથુરાનગરીમાં આવ્યા, અને તેનાં ઘરની નજીક આવેલા એક ઉપાશ્રયમાં નિવાસ કર્યો. ત્યાં રહીને તેણીએ ધર્મ દેશના આપી. એક વખત તે વેશ્યાનો પુત્ર પારણામાં સુતો સુતો રાતો હતો. તેને સાધ્વી હુલરાવતાં (હીંચકા નાંખતા) આ પ્રમાણે હાલરડા ગાવા લાગી.

“હે વત્સે ! રો, નહીં. તું મારો ભાઈ થાય છે, પુત્ર થાય છે, દીયર થાય છે, ભત્રીજો થાય છે, કાકો થાય છે, અને પુત્રનો પુત્ર થાય છે. હે બાળક ! જે તારો પીતા છે. તે મારો સહોદર બંધુ થાય છે, પીતા થાય છે, પીતામહ થાય છે, સ્વામી થાય છે, પુત્ર થાય છે અને સાસરો થાય છે. હે બાળક ! જે તારી માતા છે તે મારી માતા થાય છે, મારા પીતાની માતા થાય છે, ભોજાઈ થાય છે, વહુ થાય છે, સાસુ થાય છે અને સપત્ની થાય છે ”

તેં સાંભળી કુબેરદત્ત બોલ્યો કે-હે સાધવી ! આવું અઘટીત કેમ બોલો છો ! સાધવીએ કહ્યું કે-સાંભળો આ બાલકની સાથે મારે છ પ્રકારનો સંબંધ છે, આ બાળક મારો સહોદર બંધુ થાય છે, કારણ કે અમે બંન્ને એકજ ઉદરથી જન્મ્યા છીએ. વળી આ બાળક મારા પતિનો પુત્ર હોવાથી મારો પણ પુત્ર થાય છે. તેમજ મારા પતિનો અનુજ બંધુ હોવાથી મારો દીયર પણ થાય છે. વળી તે મારા ભાઈનો પુત્ર હોવાથી તે મારો ભત્રીજો પણ થાય છે. તથા તે મારી માતાના પતિનો (મારા પિતાનો) ભાઈ છે. તેથી મારો કાકો પણ થાય છે. અને મારી સપત્ની જે કુબેરસેના તેનો પુત્ર જે કુબેરદત્ત તેનો આ પુત્ર છે. તેથી તે મારા પુત્રનો પુત્ર પણ કહેવાય છે.”

હવે તેનાં પીતાની સાથે મારે જે છ પ્રકારનો સંબંધ છે તે આ પ્રમાણે. આ બાળકનો પીતા તે મારો ભાઈ થાય છે. કારણ કે તેની અને મારી માતા એકજ છે. તથા આ બાળકનો જે પીતા તે મારો પીતા થાય, કારણ કે તે મારી માતાનો સ્વામી છે. વળી જે આ બાળકનો પીતા તે મારો પીતામહ થાય. કારણ કે મારી માતા કુબેરસેના તેનો પતી કુબેરદત્ત તેનો આ બાળક અનુજ બંધુ છે તેથી કાકો અને તેનો પીતા કુબેરદત્ત તેથી તે વૃદ્ધ પીતા થાય એટલે પીતામહ થયો. વળી જે આ બાળકનો પીતા તે મારો સ્વામી

થાય. કારણ કે તેની સાથે મારો વીવાહ થયેલો છે. વળી મો મારી શોક્યનો પુત્ર છે. તેથી મારો પુત્ર પણ થાય છે. તથા જે આ બાળકનો પીતા તે મારો સાસરો પણ થાય, કારણ કે તે મારા દીયરનો પીતા છે તેથી મારો સાસરો થયો.

વળી મારે આ બાળકની માતા સાથે છ પ્રકારનો સંબંધ છે તે આ પ્રમાણે-જે આ બાળકની માતા તે મારી પણ માતા થાય છે. કારણ કે તેણીથી મારો જન્મ થયેલો છે. તથા જે આ બાળકની માતા તે મારી પીતામહી થાય કારણ કે તે મારા કાકાની માતા છે. તથા જે આ બાળકની માતા તે મારી ભોજાઇ થાય કારણ કે મારા ભાઈની સ્ત્રી થાય છે. તથા જે આ બાળકની માતા તે મારી પુત્ર વધુ પણ થાય છે કારણ કે મારી શોક્યનો પુત્ર કુબેરહત્ત તેની તે સ્ત્રી થાય છે. તથા જે આ બાળકની માતા તે મારી સાસુ પણ થાય કારણ કે મારા પત્નીની માતા થાય છે. તથા આ બાળકની માતા મારી શોક્ય પણ થાય છે કારણ કે મારા પત્નીની તે બીજી સ્ત્રી થાય છે.

આ પ્રમાણે સાંભળી તેનો સર્વ ખુલાસો-(વૃતાંત) કુબેરહત્તે પુછ્યો. સાધ્વીએ તે અથ-ઈતિ કહી સંભળાવ્યો. તે સાંભળી વૈરાગ્ય પામીને તેણે દીક્ષા લીધી. અને કુબેરસેનાએ પણ શ્રાવીકાપણું સ્વીકાર્યું.

આ પ્રમાણે જે વીવેકી પુરૂષ વિષયનાં દોષને ચીત્તમાં
ધારી રાગાંધપણને મુકી દે અને શુભ શીયળનું આચરણ કરે
તે કુબેરદત્તાની જેમ જગતમાં પુણ્ય થાય.

લી૦

સંગ્રાહક-મોતીલાલ નરૌત્તમ.

બોંતેર નાતરાનો પ્રબંધ.

પંડિત શ્રી વીરવિજયજી કૃત પ્રશ્ન ચિંતામણિનાં
ગુજરાતી ભાષાંતરમાંથી અદ્વાર નાતરામાંથી
બોંતેર નાતરા ઉત્પન્ન થાય છે તેનો પ્રબંધ.

૧ સાધવીજી કહે છે કે-હે બાળક ! તું રડે છે કેમ ! છાનો
રહે. તું મને અત્યંત પ્રિય લાગે છે કેમકે તારી સાથે
મારા છ સંબંધ થાય છે તે સાંભળ—

૧ તું મારા પતિનો પુત્ર છે. માટે મારો પણ્ય પુત્ર છે.
૨ તું મારા ભાઈનો પુત્ર છો. ૩ તું મારી માતાનાં ઉદર
માં ઉત્પન્ન થયો. માટે મારો ભાઈ પણ તું છો. ૪ મારા

પતિનો નાનો ભાઈ છે. માટે મારો દિયર પણ છે. ૫ તું મારી માતાના પતિનો ભાઈ હોવાથી તું મારા પિતાનો પણ ભાઈ છે. ૬ તેમજ મારી શોક્યનો પુત્ર કુબેરદત્ત છે, અને તું કુબેરદત્તનો પુત્ર છે, માટે મારો પૌત્ર છે.

૨ હવે હે બાળક તારા પિતાની સાથે મારા છ સંબંધ સાંભળ—

૧ તે મારો પતિ છે. ૨ મારો પિતા છે. ૩ મારો ભાઈ છે. ૪ મારી માતા કુબેરસેના વેશ્યાનો તે પતિ હોવાને લીધે તે મારો દાદો થાય છે. ૫ મારા પતિની માતા જે વેશ્યા તેનો એ પતિ હોવાને લીધે મારો સાસરો પણ થાય. ૬ અને મારી શોક્ય (વેશ્યા) નો તે પુત્ર હોવાને લીધે મારો પણ પુત્ર થાય છે.

૩ હવે હે બાળક ! તારી માતા કુબેરસેના સાથે પણ મારા છ સંબંધ થાય છે તે સાંભળ—

૧ તે મારી માતા છે ૨ મારા ભાઈની સ્ત્રી છે. ૩ મારી શોક્ય છે. ૪ મારા પતિની માતા હોવાને લીધે મારી સાસુ છે. ૫ મારી શોક્યના પુત્રની વહુ હોવાને લીધે મારી પણ વહુ થાય છે. ૬ અને મારા પિતા કુબેરદત્તની માતા હોવાને લીધે તે મારી દાદી થાય છે.

૪ હવે હે પુત્ર ! કુબેરદત્તની સાથે તારા પણ છ સંબંધ થાય છે તે સાંભળ—

૧ તે તારો પિતા છે. ૨ તારો ભાઈ છે કેમકે તમારી બન્નેની માતા એક છે. ૩ આપણી બન્નેની માતા પણ એકજ હોવાને લીધે હું તારી બહેન પણ થાઉં જેથી મારો પતિ કુબેરદત્ત તારો બનેવી પણ થાય ૪ મારો ભાઈ હોવાથી તે કુબેરદત્ત તારો મામો પણ થાય ૫ તું મારી શોકયનો પુત્ર છો તેથી હું તારી માતા થાઉં. અને મારી માતા કુબેરસેનાનો તે પતિ હોવાથી કુબેરદત્ત તારી માતાનો પિતા થાય, ૬ તેમજ તારા પિતાની હું બહેન છું અને તારો પિતા મારો પતિ છે માટે તે તારો કુવો થાય.

૫ વળી હે બાળક ! કામસેના વેશ્યાની સાથે પણ તારા છ સંબંધ થાય છે તે સાંભળ—

૧ તે તારી માતા છે. ૨ તારા પિતાની માતા છે. ૩ તારા ભાઈ કુબેરદત્તની સ્ત્રી હોવાથી તે તારા ભાઈની સ્ત્રી છે. ૪ હું તારી બીજી માતા છું, અને આ વેશ્યા મારી માતા છે, તેથી તારી દાદી પણ થાય. ૫ તું મારો ભાઈ છો, અને આ વેશ્યા મારી શોકય હોવાથી તારી બહેન પણ થાય ૬ તેમજ તું મારી શોકયનો પુત્ર હોવાથી

અંધુ છે. અને આ વેશ્યા કુબેરદત્તની વહુ હોવાથી તારા ભાણેજની વહુ પણ થાય છે.

૬ વળી હે બાળક ! મારી સાથે પણ તારા છ સંબંધ છે તે તું સાંભળ--

૧ હું તારી બહેન છું. ૨ તું મારી શોક્યનો પુત્ર છો, માટે હું તારી માતા પણ થાઉં. ૩ તારા પિતાની હું બહેન છું, તેથી તારી ફાઈ છું. ૪ તારા ભાઈની હું પત્નિ છું. ૫ તું મારી શોક્યનાં પુત્રનો પુત્ર છું, તેથી હું તારા પિતાની માતા છું. ૬ અને મારી માતાના પતિનો તું નાનો ભાઈ છો, તેથી હું તારા ભાઈની પુત્રી છું.

૭ વળી હે પુત્ર ! તારા પિતા કુબેરદત્તને તારી સાથે પણ છ સંબંધ થાય છે તે સાંભળ--

૧ તારી માતા અને કુબેરદત્તની માતા એકજ હોવાથી કુબેરદત્ત તારો ભાઈ છે. ૨ તું કુબેરદત્તનો પુત્ર છો ૩ મારા ભાઈ કુબેરદત્તનો તું પુત્ર છો, તેમજ મારી શોક્યનો પુત્ર હોવાથી તું મારો પણ પુત્ર છે. અને એ રીતે તું કુબેરદત્તનો ભાણેજ છો, ૪ મારા પતિ કુબેરદત્તની તથા મારી બંનેની માતા એકજ છે અને તેથી તું કુબેરદત્તનો સાળો થાય છે. ૫ કુબેરદત્તની સ્ત્રી વેશ્યા તેના પુત્ર કુબેરદત્તનો તું પુત્ર તેથી તેનો પૌત્ર થયો. ૬ કુબેરદત્તની

માતા વેશ્યા તેના પતિ કુબેરદત્તનો તું પુત્ર હોવાથી
એનો કાઢેા પણ થયો.

૮ વળી હે વત્સ ! કુબેરદત્ત ને પણ વેશ્યા સાથે છ સંબંધ
થાય છે તે સાંભળ--

૧ આ વેશ્યા કુબેરદત્તની માતા થાય છે. ૨ તેના પત્નિ
ભાવને પામી માટે તેની સ્ત્રી છે. ૩ હું એની સ્ત્રી છું
અને વેશ્યા મારી માતા છે, તેથી એ તેની સાસુ પણ
થાય. ૪ કુબેરદત્તની માતાની હું શોક્ય થઈ તેથી અને
તેની માતા મારી પણ માતા હોવાને લીધે આ વેશ્યા
એની માતાની પણ માતા થઈ. ૫ મારી શોક્ય હોવાથી
મારા બંધુ કુબેરદત્તની તે બહેન થઈ. ૬ અને માતાનો
પતિ કુબેરદત્તની માતા હોવાથી કુબેરદત્તને આ વેશ્યા
પીતાની માતા થઈ

૯ વળી હે વત્સ ! મારી સાથે પણ આ કુબેરદત્તને છ સંબંધ
થાય છે તે સાંભળ--

૧ મેં એની સાથે દંપતિભાવ અનુભવ્યો તેથી હું એની
સ્ત્રી થાઉં. ૨ કુબેરદત્ત મારી માતાનો પતિ થયો. તેથી
હું તેની પુત્રી થાઉં. ૩ અમારી બંનેની માતા એકજ
છે, તેથી હું તેની બહેન થાઉં. ૪ હું એની માતાની
શોક્ય થઈ તેથી એની માતા પણ થાઉં. ૫ કુબેરદત્તની

પત્નિના પુત્રની પત્નિ હોવાથી હું એની પુત્ર વધુ પણ
થાઉં. ૬ અને કુબેરદત્ત મારી લોભાઈનો પુત્ર હોવાથી
હું તેને પિતાની બહેન થાઉં.

૧૦ વળી હે આળક ! તારી સાથે વેશ્યાના પણ છ સંબંધ છે
તે સાંભળ—

૧ તું એનાથી ઉત્પન્ન થયો. માટે તેનો પુત્ર. ૨ આ
વેશ્યાનાં પતિ કુબેરદત્તનો તું નાનો ભાઈ છે. તેથી તું
વેશ્યાનો દીયર થયો. ૩ વેશ્યાનો પુ કુબેરદત્ત અને
કુબેરદત્તનો પુત્ર તું તેથી વેશ્યાનો તું પૌત્ર થયો. ૪
હું વેશ્યાની શોક્ય અને એ રીતે હું કુબેરદત્તની સાસુ
થઈ. કુબેરદત્ત મારો સ્વામી તેથી વેશ્યાનો સસરા થયો
અને તું કુબેરદત્તનો નાનો ભાઈ હોવાથી વેશ્યાનો કાકો
થયો. ૫ વેશ્યાની શોક્ય હું અને તું મારો ભાઈ હોવાથી
વેશ્યાનો પણ ભાઈ થયો. ૬ તેમજ મારા ભાઈનો પુત્ર
તું અમો જન્મે શોક્ય હોવાથી વેશ્યાને પણ તેજ પ્રમાણે
થયો અને તેથી વેશ્યાને ભાઈનો પુત્ર થયો.

૧૧ વળી હે વત્સ ! કુબેરદ ની સાથે પણ વેશ્યાને છ સંબંધ
થાય છે તે સાંભળ—

૧ અત્યારે વેશ્યાનો તે પતિ છે. ૨. પ્રથમ તેનાથી તે
ઉત્પન્ન થયેલ હોવાથી વેશ્યાનો તે પુ થાય. ૩ હું

વેશ્યાની પુત્રી છું, અને કુબેરદત્ત મારો પતિ છે, તેથી વેશ્યાનો જમાઈ થયો. ૪ વેશ્યાનાં પતિ કુબેરદત્તની હું બહેન છું. તેથી વેશ્યાની હું નણુંદ થઈ અને કુબેરદત્ત મારો પતિ હોવાથી વેશ્યાનો નણુદોઈ થયો. ૫ વેશ્યાના પતિ કુબેરદત્ત ની હું સાવકી માતા થાઉં તેમજ એ કુબેરદત્ત મારો પતિ થાય તેથી વેશ્યાનો સસરા થયો. ૬ અને શોક્યના સંબંધે પણ કુબેરદત્ત મારો ભાઈ હોવાથી વેશ્યાનો પણ ભાઈ થયો.

૧૨ વળી હે પુત્ર ! આ વેશ્યાને મારી સાથે પણ છ સંબંધ છે તે સાંભળ--

૧ વેશ્યાના પતિ કુબેરદત્તની હું બહેન હોવાથી વેશ્યાની નણુંદ થઈ. ૨ અમારા બંનેનો પતિ એક હોવાથી વેશ્યાની હું શોક્ય થઈ. ૩ હું વેશ્યાની પુત્રી તો પ્રસિદ્ધ છું. ૪ વેશ્યાનાં પતિની હું સાવકી માતા થાઉં તેથી વેશ્યાની હું સાસુ થાઉં. ૫ વેશ્યાનાં પુત્ર કુબેરદત્તની હું પત્નિ થાઉં તેથી વેશ્યાની હું પુત્ર વધુ થાઉં. ૬ તેમજ વેશ્યાના પુત્રની હું પુત્રી થાઉં તેથી વેશ્યાની પાત્રી થાઉં.

ઉપર પ્રમાણેના ૭૨ નાતરાનાં સંબંધ જાણી, સાંભળી વેશ્યા તથા કુબેરદત્ત બંનેએ બોધ પામી આરિત્ર ગ્રહણ કર્યું. એવી વાત કોઈ કોઈ ગ્રંથોમાં પણ છે.

લી. સંગ્રાહક—મોતીલાલ નરોત્તમ.

શ્રી હેતવિજયજી કૃત

અઢાર નાતરાની સઝાય.

ઢાળ ૧.

પહેલા સમરૂ પાસ પંચાસરોરે, સમરી સરસ્વતી માય,
નીજ ગુરૂ કેરાં ચરણ નમી કરી, રચ શું રંગે સઝાય. ૧

ભવી તમે જોજોરે સંસાર નાતરાંરે. એ આંકણી.
એક ભવે હુવા અઢાર એવું જાણીને હુર નીવારજોરે,
જીવ પામો સુખ અપાર. ભવી તુમે. ૨

નગર મોટુરે મથુરાં જાણીએ, તીહાં વસે ગુણીકા એક
કુબેરસેનારે નામ છે તેહતુરે, વિલસે સુખ અનેક. ભવી. ૩

એક દીન રમતાં પર શું પ્રેમમાંરે, ઉદરે રહ્યું ઓધાન,
પુરણ માસે પ્રસન્નું જોડતુરે, એક ખેટો ખેટી સુજાણ. ભ. ૪

વેશ્યા વીમાસે આપણે ઘરેરે, કુણુ જાળવશે એ જાળ,
ક્ષણ ક્ષણ જોવાં ધોવાંને ધવરાવવાંરે કુણુ કરે સાર સંજાળ. ભ. ૫

એહવું વિમાસીરે પેટીમાં લઈ ઘાલ્યા જાળક દોય,
માંહે તે મુકી નામાકિંત મુદ્રિકારે, નદીમાં ચલાવે સોય. ભ. ૬

જમુનામાં વહેતીરે આવી શેરીપુરેરે, વાણુંરે વાયું તે વાર,
તવ તીંહા આવ્યારે દોય વ્યવહારીયારે, નદીકાંઠે હર્ષ અપાર ભ. ૭

હુરથી દીઠીરે પેટી આવતીરે, હયડે વિમાસે દોય,
એહમાં જે હોશેરે તે આપણે એહુરે વેહિંચી લેશું સોય. ભ. ૮

બોલ બંધકીયા દોય વ્યવહારીયેરે, કાઠી પેટીને ખાર,
પેટી ઉપાડી તે છાની સોડમાંરે, લઈ આવ્યા નગર મોઝાર ભ. ૯

પેટી ઉઘાડીને નીહાળતાંરે, દીઠાં ખાળક દોય,
મનમાં વિચારેરે દોય વ્યવહારીયારે શું જાણે પુર લોય. ભ. ૧૦

જેને મૃત નહીં હતો તેણે એટો લીયોરે, ખીજે એટીકો લીધ,
મુદ્રિકા મેલેરે નામ કુબેરદત્ત લીયોરે, કુબેરદત્તા વળી લીધ. ભ. ૧૧

અનુક્રમે વાઘ્યારે દોય લણ્યા ગણ્યારે પામ્યા યોવન સાર,
માત તાતે એહને પરણાવીયારે, વિલસે મુખ અપાર ભ. ૧૨

ઢાળ ૨.

એક દીન એઠાં માળીએરે લાલ, નર નારી મલી રંગરે,

રંગીલા કંત ! આવો પીયુડા આપણે એલીયેરે;

નાંખીયે દાવ મનોહારરે.

રંગીલા આવો. ૧

હાસ્ય વિનોદ કરે ઘણારે લાલ, માને નીજ ધન્ય અવતારરે રંગીલા.

સારી પાસે રમીયે સોગઠેરે લાલ, આણી મનમાં ઉમંગરે, રં. ૨

રમત રમે ખુશીમાં ઘણું રે લાલ, દાવ નાંખે ભરતારે, રંગીલા.
દીઠી નામાંકિત મુદ્રિકારે લાલ, હયડે વિમાસે નારે. રં. ૩

બેહુ રૂપે બેહુ સરીખારે લાલ, સરીખા વીંટીમાં નામરે, રંગીલા
નારી વિચારે ચિતમાં રે લાલ, મેં એ કીધો અકામરે. રંગીલા ૪

રમત મેલી પીયરમાં ગઈ રે લાલ, પુછે માતને વાતરે, રંગીલા.
માત કહે હું જાણું નહીં રે લાલ, જાણે તાહરે તાતરે. રંગીલા ૫

તાત કહે સુણજે સુતારે લાલ, સંજોષે સઘળી વાતરે, રંગીલા.
પેટી માંદીથી વેહેંચી ચારે લાલ, જાળક દોય વિખ્યાતરે. રં. ૬

કુબેરહત મન ચિંતવેરે લાલ, મેં કીધો અપરાધરે, રંગીલા.
ભાઈ વર્યોને ભાઈ ભોગવ્યો રે લાલ, એ સવી કર્મની વાતરે. રં. ૭

એમ ચિંતવીને સંયમ લીયો રે લાલ, પાળે પંચાચારે, રંગીલા
સમિતિ ગુપ્તિનો ખપ કરે રે લાલ, છકાય રક્ષા સારરે. રંગીલા ૮

કુબેરહત મન ચિંતવેરે લાલ, આ નગર માંહે ન રહેવાયરે, રં.
બેન વરી બેન ભોગવી રે લાલ, ઘર ઘર એ કહેવાયરે. રંગીલા ૯

કુબેરહત તીંહાથી ચાલીયો રે લાલ, આંબો મથુરા માંયરે, રંગીલા
વેશ્યા મંદીર આવીઓ રે લાલ, કરે વેશ્યા શું અન્યાયરે રં. ૧૦

કુબેરહત નીજ માતશું રે લાલ, સુખ વિલસે દીન રાતરે, રંગીલા
એમ કરતાં સુત જનમીયો રે લાલ, એ સવી કર્મની વાતરે, રં. ૧૧

તપ જપ સંયમ સાધતાંરે લાલ, પાળતાં કિરિયા સારરે, રંગીલા
 જ્ઞાન અવધી તીંહા ઉપન્યુરે લાલ, દીયે તીંહા જ્ઞાન વિચારરે ૧૨
 અવધી જ્ઞાને સાધ્વીરે લાલ, દીઠો મથુરાં મોઝારરે, રંગીલા
 નીજ જનની સુખ વિલસેરે લાલ, ધીક ધીક તસ અવતારરે, ૧૩
 ગુરૂણીને પુછી કરીરે લાલ, આવી મથુરાં જામરે, રંગીલા.
 વેશ્યા મંદીર જઈ ઉતરીરે લાલ, કરવા ધર્મનું કામરે, રં. ૧૪

ઢાળ ૩.

મુણ અવસર નાનો બાળુડારે કાંઈ પારણે પોઢયો જેઠ;
 ગાઉ હાલડ્યા ! હીલો હીલો કહી હુલારાવતીરે કાંઈ
 સાધ્વી ચતુર સુભણ. ગાઉ હાલડ્યા. ૧

સુગપણ છે તાહરે માહરેરે કાંઈ સાંભળ સાચી વાત,
 મુણ તું બાલુડા.

કાકો ભત્રીજો પોતરોરે કાંઈ દીકરો દેવર જેઠ. મુણ. ૨

સગપણ છે માહરે તાહરેરે કાંઈ પટ (છ) બીજા કહું તેહ, મુણ
 બંધવ પીતા વડવોરે કાંઈ સસરો મુત ભરતારરે. મુણ ૩

સગપણ છે તાહરે માહરેરે કાંઈ પટ છ) ત્રીજા કહું તેહ
 મુણ તું માતાજી.

માતા કહું સામુ કહુંરે કાંઈ વળી કહું શેઠ લોનધરે.

મુણ તું માતાજી. ૪

વડીઆઈ વળી મુજ સગપણ બહુરે કાંઈ, તુજ મુજ સગપણ
એહ રે, સુણ તું માતાજી

એહ સગપણ સવી સાંભળીરે કાંઈ, ઘરમાંથી આવ્યા હોયરે
સુણ તું શ્રમણીજી. ૫

અછતાં આજ ન દીજીએરે કાંઈ, તુમ મારગ નહીં એહરે
સુણ તું શ્રમણીજી

શ્રમણી કહે સુણો હોય જણારે કાંઈ, ખોટું નહીરે લગાર.

સુણ તું માતાજી. ૬
પેટીમાં ઘાલી મુકીયારે કાંઈ, જમુનાએ વહેતી જાય

સુણ તુમે સાંભળજો.
શૌરીપુરનગર તીલા વળીરે કાંઈ. પેટી કાઢી સોયરે. તુમે જ
ધમની સુણીને તે હોય જણેરે કાંઈ, સંયમ લીધો તેણીવાર. તુમે
સયમ લઈ તપ આદરીરે કાંઈ, દેવલોક પહોંતા તેણીવારરે.

મન રંગીલા ૮
તપથી સવી સુખ સંપજેરે કાંઈ, તપથી પામે જ્ઞાનરે. મન.
તપથી કેવળ ઉપજેરે કાંઈ, તપ મોટું વરદાનરે. મન રંગીલા ૯
તપ ગચ્છપતિ ગુણ ગાવતારે કાંઈ, રિદ્ધિ વૃદ્ધિ ઘર થાયરે. મન.
દાનવિજય તણેરે કાંઈ, હેત વિજય ગુણ ગાયરે.

મન રંગીલા ૧૦

લીં સંગ્રાહક

મોતીલાલ નરોત્તમ.

અમારા તરફથી પ્રકટ થયેલા પ્રભાવના કરવા લાયક પુસ્તકો.

	નંગ ૧ ના નંગ ૧૦૦ના	
૧ અઘટકુમાર ચરિત્રનું ભાષાંતર	૦-૨-૦	૧૦-૦-૦
૨ છટાં વેરાયેલાં મોતી	૦-૧-૦	૫-૦-૦
૩ રાજા	૦-૦-૬	૩-૦-૦
૪ સાંખ તેમજ પ્રદ્યુમ્ન કુમાર	૦-૦-૩	૨-૦-૦
૫ અઢાર નાતરા ઉપરથી ઉત્પન્ન થતાં બોંતેર નાતરાનો પ્રબંધ તથા તેની સજાય.	૦-૦-૬	૩-૦-૦

છપાય છે.

- ૧ સદાય વત્સકુમાર ચરિત્ર ભાષાંતર
- ૨ જૈનોના કેટલાક પારિભાષિક શબ્દોની સંક્ષેપમાં
સમજ.
- ૩ ચાણક્ય

પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું.

શ્રી જૈન ધર્મ પ્રસારક સભા-ભાવનગર.

શા. લલ્લુભાઈ ગીરધરલાલ.

તથા પ્રકટ કર્તા પાસેથી